

Trendy v baptistické „politice“

~~ William M. Pinson ~~

Jaké jsou trendy v baptistické „politice“ (baptistických způsobech správy církve)? Odpověď na tuto otázku, která je mezi baptisty stále diskutována, závisí na tom, jak v této souvislosti rozumíme termínům „trendy“ a „politika“.

Jak těmto termínům rozumět

„Trendy“ rozumíme postupné změny, nikoliv náhlé nebo katastrofické zvraty. Trendy mohou být dobré nebo špatné, prospěšné nebo škodlivé. Mohou být způsobeny vnějšími faktory, jako jsou sociologické změny, nebo vnitřními, jako jsou výrazní vůdci nebo růst organizací.

„Politikou“ míníme způsoby, jakými baptisté spravují své sbory a mezisborové vztahy. I když se někdy zaměňují termíny „doktrína“ a „politika“, ve skutečnosti však mají odlišný význam. Doktrínami míníme základní baptistické zásady. Baptistická „politika“ by měla z těchto věroučných zásad vycházet. Zahrnuje principy, jako jsou církevní členství znovuzrozených, kongregační správa místního sboru pod panstvím Kristovým, autonomie sborů a jejich dobrovolná spolupráce. Baptisté nad každým z těchto obecných principů diskutují o jeho konkrétním významu. Z vnitřních debat a vnějších vlivů vznikají „trendy“.

Existují desítky baptistických směrů. Principy definované v tomto článku lze aplikovat na většinu baptistických tradic. Tato krátká úvaha, která se zabývá několika současnými trendy v baptistické „politice“, se pokouší zprůhlednit tuto velmi složitou problematiku.

Trendy v oblasti baptistického principu církevního členství znovuzrozených

Tento princip stál baptisty velmi drah. V době, kdy v Evropě dominovalo propojení mezi církví a státem, vládní a církevní představitelé prudce reagovali na požadavky baptistů, aby lidé dostali svobodu dobrovolně rozhodovat o svém náboženském vyznání a že členy církevních sborů by měli být pouze znovuzrození lidé. Navzdory hroznému pronásledování se baptisté snažili naplnit tento svůj princip. Za členy svých sborů přijímali pouze ty, kteří vydali svědectví o svém závazku vůči Kristu. Členové se podrobovali kázni svého sboru a některým bylo odebráno členství, když porušovali očekávané standardy.

Dnešní baptisté se k tomuto principu stále ještě hlásí. Nicméně řada faktů naznačuje, že baptisté tohoto svého cíle nedosahují, jak z důvodu malé účasti členů na sborovém životě a velkého počtu diasporních členů, tak kvůli selháním mnoha členů v životě podle křesťanských standardů, nízké finanční obětavosti mnoha členů a nedostatečnému odhodlání většiny členů k evangelizaci a misii.

Tento trend způsobuje mnoho faktorů. V naší společnosti převládá duch bezbřehé tolerance a neodsuzování. Tyto postoje podkopávají snahy o posuzování jednotlivců vzhledem k jejich členství v církvi, a to jak těch, kteří usilují o členství, tak těch, kteří již členy jsou. K dalším faktorům patří snaha o zvyšování počtu členů, ať již křty mladistvých (starších dětí) nebo přijímáním lidí z denominací, které se nedrží zásady církevního členství znovuzrozených.

Trendy v oblasti baptistického principu kongregační správy církve

Na základě takových věroučných zásad, jako jsou panství Kristovo, kněžství všech věřících či

svoboda svědomí jednotlivce, se mezi baptisty prosadil princip kongregační správy církve, který se osvědčil i v dobách těžkého pronásledování.

V době, kdy se baptisté vynořili jako jasně definovaná denominace, většina ostatních církevních společenství rozvíjela hierarchické struktury. Narozdíl od nich baptisté setrvali na zásadě, že opravdová církev se skládá z lidí, kteří se dobrovolně sdružili, aby vytvořili společenství, jehož hlavou je Kristus. Baptisté se houževnatě drží přesvědčení, že každý člen a tudíž všichni členové mají rovnocenný hlas při správě církve.

Kongregační zřízení však poslední dobou jeví mezi baptisty známky eroze. Kupříkladu narůstá počet kazatelů, kteří si přisvojují autoritu nad svým sborem, někteří vůdcové se dokonce pokoušejí řídit několik sborů najednou, v některých sborech ovládá hrstka zdatných lidí celé společenství a nakonec to dospívá do takového stavu, že se sborových schůzí zúčastňuje jenom malá menšina členů.

K příčinám těchto trendů patří apatie členů, manažerský koncept role pastora, interpretace Písma prosazující zvláštní autoritu kazatele, nedůslednost při přijímání pouze znovuzrozených za členy sborů a v některých sborech velký nárůst počtu členů.

Trendy v oblasti baptistického principu autonomie a dobrovolné spolupráce sborů

Princip autonomie je úzce spjat s kongregační správou sborů. Stejně jako je každý baptista knězem se svobodou svědomí, rovnocenný s ostatními členy sboru, tak je i každý sbor rovnocenný se všemi ostatními sbory. Žádný sbor nebo církevní organizace nemohou mít pravomoc nad baptistickým sborem. Mezisborové vztahy mohou v souladu s tímto principem fungovat jenom na základě dobrovolné spolupráce a nikdy ne pod jakýmkoliv nátlakem. Tato baptistická „politika“ se navíc domáhá nároku na svobodu vůči státní moci.

Některé současné trendy vystavují tento princip zkouškám. V posledních letech přišlo do baptistických sborů více lidí, kteří pocházejí z denominací, v nichž funguje hierarchická struktura. Někdy mají tito lidé mylný názor, že sbor by měl vždy poslouchat usnesení nebo jiná opatření vyhlášená národní Jednotou. Nárůst denominačních struktur, jako je národní baptistická Jednota, může vést k pokusům o ovládnutí místních sborů. Pokud tyto struktury začnou pro sbory zabezpečovat finanční prostředky, mohou vzniknout tendence sborům diktovat. Samozřejmě, že sbory nemusí tento diktát přijmout, ale v důsledku přijímání finanční podpory jsou k tomu často nuceni.

Někteří se také snaží vzbuzovat dojem, jakoby sbory nevytvářeli jednotlivci ale národní Jednota. Odtud pramení pokusy některých Jednot diktovat sborům vyznání víry nebo mechanismy, které ohrožují jejich autonomii. Nicméně národní Jednota funguje také na bázi autonomie (i vůči nadnárodním a celosvětovým baptistickým federacím), a proto by měla být schopna definovat takový rozsah a formu struktur, na jejichž základech se může rozvíjet dobrovolná spolupráce.

A konečně, existují snahy okleštit náboženskou svobodu a zastavit proces oddělení církve od státu. Takový trend může vést k omezení autonomie sborů vůči státní moci.

Závěr

Baptistická „politika“ byla opatrována generacemi věrných baptistů, kteří často trpěli krutým pronásledováním. Má cenu předat tyto principy dalším generacím? Ano!

William M. Pinson je emeritním výkonným ředitelem Všeobecné baptistické konvence v Texasu, významným hostujícím profesorem na Baylor University a ředitel-dobrovolník Centra baptistického dědictví Texasu.

Z www.baptisthistory.org přeložil Petr Hlaváček